

Norges vassdrags- og energidirektorat
Middelthunsgt 29
Postboks 5901 Majorstua
0301 Oslo

Ref: 201833013

Hørings svar - forslag til endringer i forskrift om kontroll av nettvirksomhet – anleggsbidrag mm

Denne høringsuttalelsen gjøres på vegne av:

- ***Finnmark Kraft AS***
- ***Alta Kraftlag (sender også egen høringsuttalelse)***
- ***Repvåg Kraftlag SA***
- ***Luostejok Kraftlag***
- ***Nordkyn Kraftlag***
- ***Varanger Kraft AS***

Innledende kommentarer

Dette hørings svaret omhandler forslag til endringer i den såkalte kontrollforskriften, med spesiell vekt på bruken av anleggsbidrag i masket nett. Det er samtidig en søknad fra Statnett ute på høring som omhandler fritak fra tilknytningsplikten for vind fra Øst-Finnmark. Vi ser rimelig grunn til å gjøre oppmerksom på at det er sterk sammenheng mellom tilknytningsplikten og bruken av anleggsbidrag. Netteier har i dag en plikt til å knytte ny produksjon til relevant nett. Forskriftsendringen omtaler ikke tilknytningsplikten særskilt, men konsekvensene av en eventuell endring i forskriften, blir at det blir en kostnad tilknytning lik størrelsen på anleggsbidraget. I praksis betyr det at utbygging av (f.eks.) en ny vindpark i et område med for svakt nett vil utløse en plikt for netteier å forsterke nettet, men nå mot et betydelig anleggsbidrag.

Generelle kommentarer

Krav om anleggsbidrag er i seg selv et virkemiddel for å finansiere bygging eller forsterkning av infrastruktur.

Anleggsbidrag utløses der det er spesifikke brukere som trigger behovet, og ikke pga. generell forbruksvekst eller krav til forsyningssikkerhet. Det som i tillegg er av vesentlig betydning er dersom et behov utløses grunnet manglende mulighet for regional utvikling. Dette er en politisk dimensjon som ikke drøftes i forslaget til forskriftsendring.

Et politisk hovedspørsmål er om nettinvesteringer bør sosialiseres (dvs. dekkes som en samfunnskostnad) eller bæres av den enkelte bruker som utløser investeringer. NVE's ensidige fokus på at kundene gjennom reguleringen skal gis "prissignaler" er basert på et grunnleggende politisk syn om at "brukerne skal betale" for nødvendig infrastruktur avhengig av eget behov/faktisk bruk. Det er derfor ikke riktig når NVE sier at forslaget i hovedsak dreier seg om en kodifisering av gjeldende forvaltningspraksis hos NVE – dette er et grunnleggende politisk spørsmål som fortjener en bredere debatt.

Sammen med avviklingen av ElCert i 2021 skaper forslaget videre et kraftig negativt signal til utbyggere av ny fornybar energi i Norge - det er en samfunnsoppgave å motivere til utbygging av fornybar, og det er behov for incentiver til å dytte utviklingen i riktig retning.

NVE's uttalelse på s. 22 om at det vil være samfunnsøkonomisk riktig dersom et utbyggingsprosjekt kanselleres pga. anleggsbidrag er basert på en snever samfunnsøkonomisk betraktning som ikke tar inn over seg tapte arbeidsplasser, tap av verdiskaping og andre videre positive økonomiske ringvirkninger av prosjektet, og heller ikke tapt miljøgevinst ved utbygging av ny fornybar energi til erstatning for fossil.

Vi er i prinsippet enig i at anleggsbidrag er nødvendig. Imidlertid vil en spesielt møte betydelige utfordringer ved innføring av dette i distriktene, eller i områder med svakt nett. Hensynet til å møte etterspørsel, forsyningsikkerhet, og regional utvikling er momenter som er, og vil være, både politisk og regulatorisk kritisk viktig å vektlegge.

Vi vil i det følgende, og i hovedsak, konsentrere seg om endringene i §16, da dette ifølge NVE er den altoverveiende viktigste endringen:

Tiårsregelen

Etter gjeldende regelverk kan nettselskapene velge om de ønsker å fordele kostnadene ved en nettinvestering mellom kundene som utløser investeringen og kunder som ber om tilknytning eller økt kapasitet i det samme nettanlegget etter at anlegget er bygd. Dette gjelder innenfor en periode på 10 år etter at nettanlegget er ferdigstilt.

NVE vil pålegge nettselskapene å ta tiårsregelen i bruk, noe som kan være krevende, siden regelen er vanskelig å praktisere allerede i dag. Prinsippet er greit, men det kan være vanskelig å få til i realiteten. For å illustrere hvor vanskelig tiårsregelen kan bli dersom NVE får til det de vil, kan man legge til grunn følgende case: En industribedrift betaler 100 % av kostnader knyttet til en nettforsterkning. Etter noen år etableres et datasenter. Slik forskriftsendringen er formulert, vil nettselskapet måtte kreve 50 % av det opprinnelige beløpet fra den nye kunden, og betale tilbake til den gamle kunden. Hvordan skal dette praktiseres? Hvilken nøyaktighetsgrad kreves av nettselskapene? NVE bør presisere dette i endelig forskriftstekst.

§16-1 Anleggsbidrag i masket nett

Vi er kritisk til innføring av anleggsbidrag i masket nett. Dette hindrer, eller umuliggjør utbygging av mer fornybar energi i områder med allerede svakt nett. Det umuliggjør dessuten etableringer av industri i de samme områdene. Med andre ord vil et slikt anleggsbidrag være sterkt konkurransehemmende.

For å illustrere dette med ett eksempel: Det er i Øst Finnmark gitt konsesjon til utbygging av 320 MW vind. Kun 145 MW er (eller kan bli) installert, utelukkende grunnet svakt transmisjonsnett. Fullføring av Statnetts planer om utvidelse av 420KV fra Skaidi til Øst-Finnmark er kostnadsberegnet til om lag 3 mrd. NOK og ved en utbygging vil (ved 0,5 i reduksjonsfaktor) utbygger måtte betale 1,5 mrd. 10-års regelen vil i så måte også være irrelevant da ingen vil ta risikoen ved å være først ut. Likeledes vil det for eventuell etablering av en industribedrift med kraftbehov på f.eks. kun 40MW måtte utløse en forsterkning av nettet og samme resonnement som ovenfor kan gjøres.

Overgangsordninger

Et svært viktig moment er også hvorvidt forskriftsendringen også vil gjelde i de tilfeller der konsesjon allerede er gitt for produksjon, som også har utløst tilknytningsplikt for netteier. I Øst-Finnmark ble regionalnetteier pålagt å forsterke regionalnettet som følge av gitt konsesjon til utbygging av vind. Statnett har ikke overholdt tilknytningsplikten og har sågar søkt om dispensasjon for fritak av denne. I slike tilfeller må forskriftsendringen presiseres i forhold til praktiseringen. I dette eksemplifiserte

tilfellet har altså netteier på ett nivå (regionalnettet) fulgt tilknytningsplikten mens Statnett (transmisjonsnettet) ikke overholdt den.

Forslaget til ny ordlyd i § 16-12 lyder:

§ 16-12. Overgangsbestemmelse for anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnett

Nettselskapet kan ikke kreve anleggsbidrag fra kunder i regional- og transmisjonsnettet når

- a) kunden har bedt om tilknytning, økt kapasitet eller bedre kvalitet som utløser en nettinvestering før 26. mars 2018, og*
- b) både kunde og nettselskap har fått innvilget nødvendige konsesjoner, og*
- c) nettselskap og kunde har inngått bindende økonomiske avtaler med hverandre eller tredjepart før 26. mars 2018.*

Unntaket i bokstav b) gjelder også dersom det foreligger dokumenterbare grunner til at nettselskap ikke har mottatt konsesjon.

I ovennevnte tilfelle vil – etter den nye ordlyden i § 16-12 – Statnett kunne kreve anleggsbidrag i og med at de ikke ennå har søkt om konsesjon. Dette skulle gjøres umiddelbart etter 2010 men er ennå altså ennå ikke omsøkt, etter 8 år. VI mener at den nye ordlyden må ses på i nytt lys da bokstav a), b) og c) alle må være oppfylt for at nettselskapet **ikke** skal kunne kreve anleggsbidrag.

Vi foreslår ordlyden endret til:

- a) kunden har bedt om tilknytning, økt kapasitet eller bedre kvalitet som utløser en nettinvestering før 26. mars 2018, **eller***
- b) («både» tas ut) kunden («og nettselskapet» tas ut) har fått innvilget nødvendige konsesjoner, **eller***
- c) nettselskap og kunde har inngått bindende økonomiske avtaler med hverandre eller tredjepart før 26. mars 2018, **gitt at kravene under bokstav a) eller b) er oppfylt.***